

ВОЄННИЙ СТАН В УКРАЇНІ ТА ЙОГО ОСОБЛИВОСТІ

Опара Н. М.,

*к.с.-г.н., доцент кафедри безпека життєдіяльності
Полтавський державний аграрний університет
м. Полтава*

З початком російсько-української війни 24 лютого 2022 року у відповідності з Указом Президента України 24.02.2022 р. № 64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні», затвердженого Верховною Радою України від 24.02.2022 № 2/02-ІХ «Про затвердження Указу Президента України «Про введення воєнного стану в Україні»; №7168 «Про затвердження Указу Президента України «Про продовження строку дії воєнного стану в Україні» на території нашої країни було введено воєнний стан.

Порядок затвердження воєнного стану: Пропозиції про введення подає Рада Національної безпеки та оборони (РНБО). Президент України - Верховний Головнокомандувач – підписує відповідний Указ, який затверджує Верховна Рада України.

Воєнний стан – це особливий правовий режим, що вводиться в Україні, або в окремих її місцевостях у разі збройної агресії чи загрози нападу, небезпеки державної незалежності України, її територіальної цілісності та передбачає надання відповідним органам державної влади, військовому командуванню, військовим адміністраціям та органам місцевого масоврядування повноважень, необхідних для відвернення загрози, відсічі збройної агресії та забезпечення національної безпеки, усунення загрози небезпеки державної незалежності України, її територіальної цілісності, а також тимчасове, зумовлене загрозою обмеження конституційних прав і свобод людини і громадянина та прав і законних інтересів юридичних осіб із зазначенням строку дії цих обмежень.

Відповідно до закону України «Про правовий режим воєнного стану», його запроваджують у разі збройної агресії, загрози нападу, небезпеки державної незалежності, її територіальної цілісності.

Після пропозиції РНБО про запровадження воєнного стану в Україні або на окремих її територіях Глава держави підписує Указ, в якому вказує:

1. Межі території, де запроваджується військовий стан.
2. Термін, упродовж, якого діятиме цей особливий режим (до 25.04.2022).
3. Завдання для військового командування та органів влади.
4. Називає, які права та свободи громадян обмежуються.

Указ Президента України про введення воєнного стану в Україні або в окремих її місцевостях, затверджений Верховною Радою України підлягає негайному оголошенню через засоби масової інформації або оприлюдненню в інший спосіб. У зв'язку із введенням в Україні воєнного стану тимчасово, на період дії правового режиму воєнного стану, можуть обмежуватися конституційні права і свободи людини і громадянина, передбачені статтями 30-34, 38, 39, 41-44, 53 Конституції України, а також вводяться тимчасові обмеження прав і законних інтересів юридичних осіб у межах та обсязі, що необхідні для забезпечення можливості запровадження та здійснення заходів

правового режиму воєнного стану, які передбачені частиною першою статті 8 Закону України «Про правовий режим воєнного стану».

Військове командування разом із військовими адміністраціями (у разі їх утворення) можуть самостійно або із залученням органів виконавчої влади, місцевого самоврядування:

- ввести заборону або обмеження на вибір місця перебування чи місця проживання;
- ввести заборону торгівлі певними товарами (зброєю, сильнодіючими, хімічними та отруйними речовинами, алкогольними напоями та речовинами, що вироблені на спиртовій основі);
- ввести особливий режим в'їзду та виїзду, обмежити свободу пересування громадян та транспортних засобів;
- ввести трудову повинність чи обов'язкові суспільно-корисні роботи;
- використання засобів масової інформації, друкарень, тощо для військових потреб;
- використовувати потужності та трудові ресурси підприємств, установ і організацій усіх форм власності;
- вилучати у підприємств, установ, організацій навчальну та бойову техніку, вибухові, радіоактивні речовини і матеріали, сильнодіючі хімічні та отруйні речовини;
- встановлення військово-квартирної повинності;
- заборона виїзду за кордон чоловіків призовного віку (18-60) за винятком:
 - ✓ тих, хто має трьох дітей віком до 18 років;
 - ✓ тих, хто не придатний до військової служби та мають відповідні документи військово-лікарської комісії;
 - ✓ тих, хто опікується особами з обмеженими фізичними можливостями;
- заборона громадянам, які перебувають на військовому або спеціальному обліку змінювати місце проживання без дозволу;
- заборонити акції та масові зібрання;
- заборонити діяльність певних партій чи громадських об'єднань, які ведуть роботу проти України;
- запровадити комендантську годину;
- здійснювати примусове відчуження приватного майна;
- нормоване забезпечення населення основними продовольчими і не продовольчими товарами;
- перевіряти документи, оглядати речі, багаж, вантаж та навіть приватне майно;
- посилити охорону стратегічних об'єктів.

Військовий стан не може бути підставою для застосування тортур, жорсткого поводження, чи покарання, що принижує гідність. Під час військового стану неможливо припинити повноваження Президента України, Верховної Ради України, Уряду, омбудсмена, судів, органів прокуратури, органів, що здійснюють оперативно-розшукову діяльність та досудове розслідування. Не можна вносити зміни до Конституції України та проводити вибори,

всеукраїнські та місцеві референдуми, а також проведення страйків, акцій, масових зібрань.

Слава Україні! Все буде Україна!

Список використаних джерел

1. Конституція України.
2. Офіційний сайт Президента України: <https://www.president.gov.ua/ru>
3. Офіційний сайт Кабінету міністрів України: <https://www.kmu.gov.ua/>
4. Офіційний сайт Служби безпеки України: <https://ssu.gov.ua/>
5. Офіційний сайт Міністерства оборони України: <https://www.mil.gov.ua/>